Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	26Co/312/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2209212768
Dátum vydania rozhodnutia:	29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Katarína Slováčeková
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2015:2209212768.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcov: 1/ G. S., nar. XX. E. XXXX, 2/ V. S., nar. XX. W. XXXX, obaja bytom Ul. Q. XXX/XX, B., obaja zastúpení advokátom: JUDr. Andrej Gara, so sídlom Bratislava, Šancová 108, proti žalovaným: 1/ Q. O., nar. X. U. XXXX, bytom B., F. Y. XX/XX, zastúpená advokátom: JUDr. Peter Bilkovič, so sídlom Bratislava, Strojnícka 8, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00151700, so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 4, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 2. júna 2010 č.k. 12C/140/2009-330 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23. júna 2011 č.k. 12C/140/2009-385, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach, ktorými bola žalovanej 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 4.000 eur (II.) a na účet B. V. 360 eur na súdnom poplatku (VI.) z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku I. žalobu voči žalovanému 2/ zamietol, II. žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 4.000 eur a žalobcovi 2/ sumu 2.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, III. vo zvyšku žalobu zamietol, IV. uložil žalobkyni 1/ povinnosť nahradiť žalovanému 2/ trovy konania vo výške 137,15 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, V. rozhodol, že o trovách konania v časti týkajúcej sa vzájomne žalobcov 1/, 2/ a žalovanej 1/ rozhodne po právoplatnosti rozsudku a VI. uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť na účet B. V. 360 eur na súdnom poplatku. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 11, § 13 ods. 1, 2 a 3, § 16, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, § 444 OZ (z. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zmien a noviel) § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Vecne dôvodil, že vo vzťahu k žalovanému 2/ je potrebné konštatovať nedostatok pasívnej vecnej legitimácie, keďže nárok žalobcov na peňažné zadosťučinenie uplatnený podľa § 13 ods. 2 OZ nemožno spájať s pojmom škoda podľa § 16 OZ, zákon č. 381/2001 Z.z. stanovuje povinnosť nahrádzať poškodeným škodu, za ktorú však nemožno považovať peňažné zadosťučinenie. Ochrana osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ v sebe zahŕňa ochranu života a zdravia ponímajúc telesnú a psychickú integritu ako aj ochranu práva na súkromie ponímajúc širokú oblasť súkromného života, jeho intímnej sféry, vnútorného myšlienkového či citového života, pričom zákon poskytuje ochranu proti neoprávnenému zásahu, ktorý je spôsobilý privodiť fyzickej osobe ujmu, pričom oprávnená osoba sa môže domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby sa odstránili ich následky a aby sa poskytlo primerané zadosťučinenie zohľadniac najmä to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia môže mať podobu morálnu a finančnú, nemajetkovú ujmu v peniazoch môže súd priznať, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca a ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, pričom poskytnutie morálnej satisfakcie treba vždy uprednostniť. Ustanovenia § 11 až § 13 OZ dávajú oporu pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti fyzickej osoby aj v dôsledku dopravnej nehody, pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá - závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu. V danom prípade jednoznačne došlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne 1/ na zdravie a telesnú integritu

dopravnou nehodou spôsobenou žalovanou 1/, ako aj u oboch žalobcov do osobnostného práva na súkromie, keď dopravnou nehodou bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, zmenil sa život rodiny, chod domácnosti, obaja žalobcovia boli ochudobnení o spoločenský život, treba prihliadnuť tiež na citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch, smútku, šoku, preto prichádza do úvahy peňažná satisfakcia. Posúdiac okolnosti prípadu a následky a uplatniac voľnú úvahu súd prvého sutpňa považoval za primerané priznať náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do súkromia žalobcov vo výške každému po 2.000 eur, súd pritom zohľadnil, že rodina sa z prípadu spamätala, aktivity v spoločenskom a rodinnom živote sa vracajú do obdobia spred nehody. Posúdiac okolnosti prípadu, keď sa jednalo o nedbanlivostný trestný čin a následky, pretrvávajúce bolesti a psychické problémy, estetický vzhľad dolnej končatiny, ako aj to, že zásah už bol čiastočne kompenzovaný poistným plnením, uplatniac voľnú úvahu súd považoval za primerané priznať náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do zdravia žalobkyne 1/ vo výške 2.000 eur. Plne úspešnému žalovanému 2/ súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. (z. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení zmien a noviel) priznal náhradu trov konania voči žalobkyni 1/ vo výške 137,15 eur pozostávajúcej z trov cestovného pri účasti na 4 pojednávaniach na ceste Nové Zámky - Dunajská Streda a späť. O trovách konania ostatných účastníkov súd rozhodne podľa § 151 ods. 3 O.s.p. samostatným uznesením. Súd tiež uložil žalovanej 1/ povinosť na zaplatenie súdneho poplatku za návrh podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., keďže žalobcovia boli od poplatkovej povinnosti oslobodení.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stpuňa podala odvolanie žalovaná 1/, navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v celosti zamietne a prizná jej náhradu trov konania. V prípade potvrdenia rozsudku navrhla podľa § 238 ods. 3 písm. a) O.s.p. pripustiť dovolanie na dve špecifikované otázky. Odvolanie odôvodnila právne odvolacími dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O.s.p.. Namietala, že súd prvého stupňa vyčerpávajúcim spôsobom nevyhodnotil vykonané dôkazy, vychádzal z toho, že žalobcom sa zo strany žalovanej 1/ nedostalo primeraného zadosťučinenia, pričom však žalovaná 1/ preukázala, že sa zaujímala o zdravotný stav žalobkyne 1/ a jej obmedzenia v živote, vzhľadom na to, že boli spolu v kontakte, žalovaná 1/ nevolila písomnú formu ospravedlnenia, žalovaná 1/ sa opakovane žalobkyni 1/ ospravedlnila, a to aj na pojednávaní. Dodala, že súd prvého stpuňa mal zohľadniť, že príčinou dopravnej nehody bolo zlyhanie ľudského faktora - mikrospánok, ako aj primeranú dobu liečenia podľa vyjadrenia znalca, keď sa u žalobkyne 1/ vyskytli komplikácie v liečbe ako nepredvídateľný jav nesúvisiaci so zraneniami. Súd prvého stupňa jednostranne vyhodnotil vykonané dôkazy v prospech žalobcov bez náležitého odôvodnenia. Uviedla, že v žiadnom prípade nedošlo v značnej miere k zníženiu dôstojnosti a vážnosti žalobcov v spoločnosti, išlo o dopravnú nehodu, nešťastnú náhodu a súd prvého stupňa mal v prvom rade skúmať, či odvolateľka, žalovaná 1/ poskytla primerané alebo neprimerané zadosťučinenie a nie iba skonštatoval, že morálne zadosťučinenie by nebolo postačujúce. Súd prvého stupňa sa nedostatočne vysporiadal s ust. § 13 ods. 1 a 2 Obč. zákonníka, keď neskúmal závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti porušenia práva, nijako neodôvodnil voľnú úvahu, ktorá ho viedla k priznaniu peňažného zadosťučinenia a v tomto smere sa napadnutý rozsudok javí ako nepreskúmateľný. Dodala, že analogicky možno skúmať, či sa jedná o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatanenia, v danom prípade o takýto prípad nejde, satisfakčná povaha nároku musí spĺňať podmienky primeranosti a spravodlivosti. Odvolateľka záverom poukázala na to, že žalobkyni 1/ bolo už poskytnuté odškodnenie titulom bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, čím bola naplnená satisfakčná funkcia, žalobkyňa sa preto nemôže znova domáhať duplicitného odškodnenia cez ochranu osobnosti. Odvolateľka tiež poukázala na uzavretú poistnú zmluvu podľa zákona č. 381/2001 Z.z. (vyššie cit.), preto sa na prípadné odškodnenie má vzťahovať uvedené zákonné poistenie.

Žalobcovia 1/ a 2/ sa k odvolaniu žalovanej 1/ písomne vyjadrili a navrhli, aby odvolací súd posúdil primeranosť a výšku náhrady priznanej súdom prvého stupňa, keď z pohľadu žalobcov by bolo možné priznať im podstatne vyššiu sumu. Dodali, že odvolateľka len opakuje už uplatnené argumenty, v konaní nebolo preukázané, že by zo strany žalovanej 1/ došlo k nejakému ospravedlneniu. Žalobcovia sa domáhajú ochrany ich osobnostných práv - práva na zdravie a na ochranu súkromia, pričom úlohou súdu bolo posúdiť závažnosť vzniknutej ujmy a nie je na mieste zľahčovať preukázané následky dopravnej nehody. Uviedli, že ide o dva samostatné, popri sebe stojace nároky - nároky na ochranu osobnosti a nároky podľa zákona č. 381/2004 Z.z. (vyššie cit.).

Žalovaná 2/ sa k odvolaniu žalovanej 1/ taktiež vyjadrila a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku I. potvrdiť a vo výroku II. zmeniť tak, že žaloba sa zamieta. Stotožnila sa s prvou časťou odvolania žalovanej 1/, keď intenzita a okolnosti zásahu do osobnostných práv žalobcov neboli takej sily a závažnosti, aby oprávňovali akékoľvek finančné odškodnenie. Čo sa týka odvolania žalovanej 1/ voči výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá proti žalovanej 2/, s týmto nesúhlasí, nakoľko žaloba sa týka ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. a nie náhrady škody podľa § 420 a nasl. OZ a úmyslom zákona č. 381/2001 Z.z. je odškodňovanie nárokov na náhradu škody a nie reparovať zásahy do osobnostných práv.

Krajský súd v Trnave rozhodujúci o vyššie popísanom odvolaní žalovanej 1/ rozsudkom z 11. júla 2012, sp. zn. 24 Co 202/2011 rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch I., III. a IV. potvrdil a vo výroku II. zmenil tak, že žalobu zamietol a závislý výrok VI. zrušil s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia (o.i.) uviedol, že súd prvého stupňa správne vec právne posúdil, keď skonštatoval, že v dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne 1/, ktorá bola priamou účastníčkou tejto dopravnej nehody, ako aj do osobnostnej sféry žalobcu 2/, manžela žalobkyne 1/, keď právo na ochranu osobnosti v zmysle ust. § 11 a nasl. OZ zahŕňa v sebe právo na život a zdravie, ako aj právo na súkromie a rodinný život. V danom prípade v dôsledku dopravnej nehody došlo preukázateľne k zásahu do osobnostného práva žalobkyne 1/ na zdravie a telesnú integritu, ako aj do práva na súkromný a rodinný život, pričom k tomuto zásahu došlo aj v prípade manžela žalobkyne 1/ - žalobcu 2/. V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca a ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Popri nároku vyplývajúcom z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ vystupuje ako ďalší samostatný nárok na náhradu škody podľa § 420 a nasl. OZ, v danom prípade ide o osobitnú zodpovednosť podľa § 427 OZ za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky, keď škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla. Z titulu tejto zodpovednosti za náhradu škody má poškodený nárok podľa § 444 Obč. zákonníka na jednorazové odškodnenie bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Ide teda o dva samostatné nároky - nárok na náhradu škody na zdraví a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do práva na ochranu osobnosti. Na jednej strane sú tieto nároky úplne samostatné, na strane druhej si však v istom zmysle konkurujú, keď sú hodnotené na základe sčasti totožných a sčasti veľmi podobných skutkových tvrdení. Na ich uplatnenie je preto potrebné poskytnúť súdu také skutkové tvrdenia k následkom poškodenia zdravia, aby bolo možné odlíšiť nárok na náhradu škody na zdraví a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do práva na ochranu osobnosti. Súd je pritom vždy viazaný ústavným princípom proporcionality, v zmysle ktorého odškodnenie má byť dostatočné, dôstojné a adekvátne. Dvojitým hodnotením vzniknutej nemajetkovej ujmy na ľudskom zdraví - v režime náhrady škody na zdraví a v režime ochrany osobnosti, na základe totožných skutkových tvrdení, by dochádzalo k flagrantnému porušeniu všeobecnej právnej zásady “non bis in idem“ ako aj už spomenutého princípu proporcionality. Nie je možné, aby sa osoba dotknutá na zdraví snažila cestou ochrany osobnosti nahradzovať alebo navyšovať nároky na bolestné a náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, nakoľko možnosť uplatnenia týchto špeciálnych nárokov vylučuje možnosť duplicitného uplatnenia nárokov všeobecných. V rámci odškodnenia vo forme bolestného sa zohľadňujú všetky zdravotné špecifiká poškodenia zdravia poškodeného, v rámci posudzovania výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa posudzuje celý široký komplex následkov poškodenia zdravia, pričom takto široko vymedzený rámec špeciálnej úpravy právnej ochrany nepochybne v sebe zahŕňa i ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život. Nemožno vylúčiť, že ochrana osobnosti v súvislosti s porušením práva na zdravie bude mať tiež svoje miesto, to však len v prípade skutkov, nárokov či osôb odlišných od skutkov, nárokov či osôb spadajúcich do režimu náhrady škody na zdraví, prípadne v situáciách, v ktorých je právna úprava náhrady škody natoľko paušálna, že ju preto nemožno považovať za vyčerpávajúco riešiacu daný problém. Možno teda uzavrieť, že pokiaľ by na základe rozhodujúcich skutkových tvrdení žalobkyne

1/ nebolo odškodnenie z titulu náhrady škody na zdraví, a to bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na jej osobnostných právach, mohla by sa domáhať ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti, to však nie je možné na základe totožných skutkových tvrdení (k tomu pozri napr. rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 1 Co 2/2010 zo dňa 5.5.2010). Občiansky zákonník právne nevymedzuje pojem bolestné, ani pojem sťaženie spoločenského uplatnenia a ani to, v akom rozsahu sa náhrada za tieto ujmy na zdraví odškodňuje. Tieto otázky sa posudzujú z lekárskeho hľadiska a v čase vzniku škody boli upravené zákonom č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý s účinnosťou od 1. augusta 2004 nahradil predchádzajúcu vyhlášku č. 32/1965 Zb. a ktorý treba na daný prípad aplikovať. Náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia súde relatívne samostatné zložky náhrady škody na zdraví, i keď sú v zákone upravené spoločne. Oba druhy odškodnenia sú náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a majú slúžiť na to, aby si poškodený mohol obstarať náhradné pôžitky na vyrovnanie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a kompenzovanie životných obmedzení vyvolaných úrazom. Ide o nároky rýdzo osobnej povahy. Zákon upravuje zvlášť podmienky, za ktorých sa poskytuje odškodnenie za bolesť a zvlášť podmienky pre odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Rovnako osobitne stanovuje zásady pre vyhodnocovanie oboch druhov odškodnenia. Priznanie nároku na náhradu za bolesť nie je podmienené priznaním nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia a naopak. Aj zvýšenie odškodnenia u oboch nárokov treba posudzovať osobitne, lebo existencia dôvodov pre zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia neznamená zároveň aj existenciu dôvodov pre zvýšenie odškodnenia za bolesť a naopak. Odškodnenie za bolesť sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením, odstraňovaním jeho následkov a sťažením zdravotnej pohody. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľné nepriaznivé dôsledky na životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb. Zvýšenie odškodnenia závisí od splnenia predpokladov, ktoré ho poškodili vo veku, v ktorom utrpel škodu na zdraví, ktoré mal pre ďalšie uplatnenie v živote a v spoločnosti, a ktoré sú pre neho obmedzené alebo stratené. Pod sťažením spoločenského uplatnenia treba rozumieť jednak vylúčenie či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom a športovom živote, jednak sťaženie či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľbu budúceho životného partnera, resp. možnosti ďalšieho sebavzdelávania. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nepatrí za poškodenie prechodného charakteru, za ktoré sa považuje i nepriaznivý zdravotný stav, so zlepšením ktorého možno podľa lekárskej vedy počítať v čase kratšom ako rok (preto možno toto odškodnenie priznať najskôr rok po spôsobení škody), a za menšie jazvy, drobné kozmetické vady a chorobné zmeny ľahšieho charakteru, ktoré nemôžu viesť k výraznejšiemu obmedzeniu spoločenského uplatnenia poškodeného. V danom prípade žalobkyni 1/ bolo poskytnuté v zmysle ust. zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia odškodnenie z titulu bolestného v celkovej výške 4.473 eur a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia v celkovej výške 3.460 eur, ktoré vo vyčerpávajúcom rozsahu zohľadnilo všetky okolnosti poškodenia zdravia a jeho následkov. Tieto boli preukázané výpoveďami účastníkov konania, výpoveďami svedkov, ako aj lekárskymi správami, znaleckým posudkom MUDr. Jozefa Lohnerta, CSc. a jeho výpoveďou pred prvostupňovým súdom. V rámci bolestného boli lekárskym posudkom zohľadnené opakované operačné zásahy spojené s komplikáciami, pretrvávajúce bolesti, v rámci sťaženia spoločenského uplatnenia bola zohľadnená dlhodobá práceneschopnosť, obmedzenie v obvyklom spôsobe života, odkázanosť na opatrovanie inou osobou. Takéto odškodnenie je potrebné považovať za dostatočné, dôstojné a adekvátne, v plnom súlade s ústavným princípom proporcionality. Žalobkyňa 1/ neuviedla žiadne také rozhodujúce skutkové tvrdenia, ktoré by neboli zohľadnené pri uspokojení jej nároku na náhradu škody na zdraví, preto už neprichádza do úvahy poskytnúť jej ďalšie odškodnenie z titulu zásahu do jej osobnostných práv, a to či už práva na zdravie ako aj práva na súkromie a rodinný život, nakoľko by tým došlo k porušeniu všeobecnej právnej zásady „non bis in idem" ako aj už spomenutého princípu proporcionality. Podľa odvolacieho súdu je potrebné prihliadnuť na to, že pri poškodení zdravia žalobkyne 1/ nedošlo k život ohrozujúcemu zraneniu, nebol poškodený životne dôležitý orgán, i keď došlo k ťažkej ujme na zdraví. Podľa vyjadrenia lekára išlo o zranenie s priemernou a primeranou dobou liečenia 6 mesiacov vrátane úplnej rehabilitácie, práceneschopnosť žalobkyne 1/ bola neprimeraná avšak biologicky odôvodnená pre sprievodné komplikácie. Zdravotný stav žalobkyne 1/ po prepustení nebol vážny, vyžadoval si však opatrovanie inou osobou, pomoc pri obstarávaní a príprave prostriedkov dennej obživy. U žalobkyne 1/ sa počas liečenia vyskytli dve komplikácie, ktoré spôsobili reálne predlženie doby liečenia, išlo o nepredvídateľný jav, ktorý nemal priamy súvis so zraneniami. Čo sa týka posúdenia sťaženia spoločenského uplatnenia, žalobkyňa 1/ sa po ukončení PN vrátila do práce, a aj v súčasnosti pracuje ako zdravotná sestra. V rámci bodového

ohodnotenia SSU neprichádzalo do úvahy ani zvýšenie podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, nakoľko u žalobkyne 1/ nedošlo k invalidite, lekárskymi posudkami nebolo preukázané ani zvýšenie bolestného či SSU na dvojnásobok podľa § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Je pravda, že žalobkyňa nemôže vykonávať všetky aktivity, ktoré vykonávala pred nehodou (napr. lyžovanie), môže však vykonávať iné športové aktivity (napr. plávanie, bicyklovanie). Čo sa týka nároku žalobcu 2/, manžela žalobkyne 1/, je nepochybné, že predmetná dopravná nehoda, pri ktorej žalobkyňa 1/ utrpela poškodenie zdravia, znamenal zásah do súkromného a rodinného života žalobcu 2/ a teda aj zásah do jeho osobnostnej sféry, ktorá požíva ochranu v zmysle ust. § 11 a nasl. Obč. zákonníka. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy z titulu neoprávneného zásahu do osobnostnej sféry žalobcu 2/ je však to, aby intenzita a okolnosti takéhoto zásahu odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia, keď by sa iná nemateriálna forma satisfakcie javila ako nedostatočná. Posúdiac okolnosti daného poškodenia zdravia žalobkyne 1/ a dopad tejto udalosti na súkromný a rodinný život žalobcu 2/ dospel odvolací súd k záveru, že uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je v celom rozsahu nedôvodný. Na jednej strane je potrebné uznať, že následky poškodenia zdravia žalobkyne 1/ a dopad tejto udalosti na súkromný a rodinný život žalobcu 2/ boli nie zanedbateľné a žalobca 2/ mohol mať subjektívny pocit, že sa mu zmenil celý život, na druhej strane je však potrebné konštatovať, že právo na primerané finančné zadosťučinenie je vyhradené pre tie prípady, keď intenzita zásahu do súkromného a rodinného života dotknutej osoby je značná a nenapraviteľná, napr. v prípade smrti blízkej osoby, vážneho alebo pretrvávajúceho narušenia rodinných väzieb, alebo v prípade vážnych doživotných následkov. V danom prípade však došlo len k prechodnému vplyvu nehody na súkromný a rodinný život žalobcu 2/, ktorý nebol dlhodobejšie obmedzený v pracovnej oblasti, nebolo preukázané žiadne zhoršenie rodinných vzťahov, žalobca 2/ sa po čase znova vrátil k svojim voľnočasovým aktivitám. Integrálnou súčasťou kvalitného manželského zväzku je to, aby si manželia navzájom pomáhali, o to viac v ťažkých a krízových situáciách, táto povinnosť má svoje vyjadrenie aj v ust. § 18 Zákona o rodine. Žalobca 2/ ako manžel žalobkyne 1/ poskytoval jej adekvátnu starostlivosť a bol jej manželskou oporou v takom rozsahu, ako to vyplýva z rozsahu vzájomných práv a povinností, ktoré sú vlastné manželskému zväzku, a to aj na úkor toho, že sa musel na istý čas vzdať svojich záľub a vo väčšom rozsahu zabezpečovať potreby rodiny. Nepostačuje to však na to, aby bolo možné považovať za primerané poskytnúť mu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, do úvahy tu prichádza len poskytnutie morálnej satisfakcie, ktorej sa však žalobným návrhom nedomáhal. Bolo pritom potrebné prihliadnuť tiež na okolnosti, za akých k predmetnému neoprávnenému zásahu došlo, a to najmä to, že zo strany žalovanej 1/ išlo o nedbanlivostný trestný čin, žalovanej 1/ bol trestným rozkazom uložený primeraný trest, pre samotnú žalovanú 1/ bola predmetná dopravná nehoda tiež vážnym zásahom do života. Z dôvodu nedôvodnosti návrhu v celom rozsahu bolo už nadbytočným osobitne sa zaoberať otázkou pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/, pričom tak ako poukazovali účastníci konania a ich právni zástupcovia, ani v rozhodovacej praxi súdov nepanuje zhoda, či nároky na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možno považovať za škodu v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 12/2009-370 zo dňa 3. marca 2010, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20. apríla 2009, ako aj uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6 Co 127/2010 zo dňa 8. novembra 2011, ktorým bola predložená prejudiciálna otázka Súdnemu dvoru EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fingovaní Európskej únie."

Žalobcovia 1/ a 2/ podali proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a odôvodňovali ho dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p., t. j. tým, že dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhli, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil, prípadne zmenil a žalobe v celom rozsahu a žalovanej 1/ uložil povinnosť nahradiť žalobcom náhradu trov konania. Dôvodili, že platná právna úprava, ako aj právna teória a prax dôsledne odlišujú inštitút náhrady škody v podobe bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a inštitút ochrany osobnosti, ako aj nároky plynúce z nich oprávneným osobám. Medzi týmito právnymi inštitútmi je pojmová aj obsahová odlišnosť, a preto ich nie je možné stotožňovať a tvrdiť, že ide o konkurujúce si nároky, resp. nemožno prisvedčiť názoru, že uplatnením jedného z týchto nárokov zaniká možnosť uplatnenia druhého nároku. Poukázali v tejto súvislosti na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009. Namietali nesprávnosť záveru odvolacieho súdu, „v zmysle ktorého si osoba poškodená na osobnostných právach nemôže popri nároku na náhradu škody na zdraví uplatňovať zákonný nárok na náhradu ujmy spôsobenej na jej osobnostných právach, ak tieto nároky vznikli z týchto istých skutkových okolností, resp. v dôsledku toho istého protiprávneho konania". Tvrdia, že

takýto právny názor je v rozpore so znením zákona, ako aj právnou teóriou a praxou. Podľa žalobcov odvolací súd na danú vec neprávne aplikoval zásadu „ne bis in idem“, s ktorou úzko súvisia zásady „litispendencie“ a „res iudicata“. Poukázali aj na závery uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 154/2007, od ktorých sa odvolací súd výrazne odklonil, resp. rozhodol v priamom rozpore s nimi. Nesúhlasili ani s názorom odvolacieho súdu, že možno nemajetkovú ujmu žalobcov subsumovať pod nároky plynúce z inštitútu sťaženia spoločenského uplatnenia, tvrdili, že výška náhrady sťaženie spoločenského uplatnenia určená na základe lekárskeho posudku nezohľadňuje to, ako neoprávnené konanie škodcu zasiahlo do súkromného a rodinného života poškodeného, ale sa zaoberá výlučne tým, ako toto protiprávne konanie škodcu obmedzuje možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti. Odvolací súd nie celkom správne vyložil podstatu inštitútu ochrany osobnosti a nárokov plynúcich z neho osobám, do osobnostných práv ktorých bolo neoprávnene zasiahnuté a pri niektorých svojich záverov zachádza do absurdností. Záverom dôvodili, že odvolacím súdom prezentovaný záver vôbec neobstojí vo vzťahu k žalobcovi 2/, u ktorého ujma spôsobená na jeho osobnostných právach nemohla byť kompenzovaná náhradou za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobcovia tiež poukázali na podľa nich nesprávny postup odvolacieho súdu, ktorý spočíva podľa nich v tom, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 213 ods. 1 O.s.p. zopakoval dokazovanie, ktoré už v predmetnej veci už skôr vykonal prvostupňový súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o vyššie popísanom dovolaní žalobcov 1/ a 2/ rozhodol rozsudkom zo dňa 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo 65/2013 po vyrovnaní sa s otázkou, v akom rozsahu žalobcovia 1/ a 2/ napádajú rozsudok odvolacieho súdu, keď v úvodných častiach dovolania uvádzajú, že ho podávajú „proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. júla 2012, č. k.: 24 Co 202/2011“, ktorý má ale niekoľko výrokov - potvrdzujúce, zmeňujúce a zrušujúce a z obsahu dovolania, v ňom použitej argumentácie vyvodil, že žalobcovia napádajú rozsudok len v tej jeho časti, ktorou bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený vo výroku II. tak, že žaloba bola zamietnutá aj v tejto časti. Vzhľadom na uvedené dovolací súd nepodrobil svojmu prieskumu ostatné „potvrdzujúce“ výroky rozsudku odvolacieho súdu, ktoré podľa názoru dovolacieho súdu naostatok neboli ani správne vyhlásené, keďže odvolanie proti výrokom rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo žalobe sčasti vyhovené a žalovanej 1/ bola uložená povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok, podala iba žalovaná 1/, ktorá nebola v nerozlučnom procesnom spoločenstve so žalovaným 2/ a jej odvolanie neplatilo i pre žalovaného 2/). Rozhodol tak, že odvolanie žalobcu 2/ zamietol, rozsudok Krajského súdu v Trnave z 11. júla 2012 sp. zn. 24Co/202/2011 vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 2. júna 2010 č. k. 12C 140/2009-330 zmenený v jeho výroku II. tak, že žaloba bola zamietnutá v časti týkajúcej sa žalobkyne 1/ a vo výroku, ktorým zrušil jeho výrok VI., zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie dovolací súd odôvodnil tak, že v dovolaní k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a síce, že napadnutá časť rozhodnutia odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ uplatnili žalobou právo na ochranu ich osobnosti, do ktorej bolo podľa ich tvrdenia zasiahnuté konaním žalovanej 1/, domáhali sa voči nej (iba) náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Občiansky zákonník v ustanovení § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva, stanovuje ale znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Otázka, či konaním žalovanej 1/ bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/ (ich práva na zdravie) považuje dovolací súd pri svojom prieskume za otázku (kladne) vyriešenú, obidva súdy nižších stupňov zhodne ustálili, že jednoznačne došlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne 1/ na zdravie a telesnú integritu dopravnou nehodou spôsobenou žalovanou 1/ ako aj oboch žalobcov do osobnostného práva na súkromie, nakoľko touto dopravnou nehodou bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, táto otázka, keďže správnosť jej riešenia nie je žalobcami 1/ a 2/ spochybňovaná v ich dovolaní, už ani nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov dovolania, ktorými je dovolací súd viazaný. Predmetom prieskumu v dovolacom konaní tak zostala otázka, či odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, správne dospel k záveru, že žalobcovia 1/ a 2/ (ktorí neuplatnili iné prostriedky ochrany osobnosti) neopodstatnene uplatňujú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Nemajetkovou ujmou v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti, takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej

osoby. Treba ju preto dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami (pozri § 16 OZ) a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (pozri § 444 OZ). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadne optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 OZ) je pokúsiť sa poskytnúť relutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia). Ďalej dovolací súd dôvodil, že odvolací súd, hoci vo svojich všeobecných úvahách (str. 10, odsek 2 jeho rozsudku) správne ustálil, že tieto nároky sú plne samostatné, pri svojich záveroch, na ktorých založil svoje rozhodnutie, podľa názoru dovolacieho súdu naostatok medzi nimi pokiaľ ide o predpoklady vzniku práva na ich náhradu dôsledne nerozlišuje. Dospieva totiž k záveru, že „V rámci odškodnenia vo forme bolestného sa zohľadňujú všetky zdravotné špecifiká poškodenia zdravia poškodeného, v rámci posudzovania výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa posudzuje celý široký komplex následkov poškodenia zdravia, pričom takto široko vymedzený rámec špeciálnej úpravy právnej ochrany nepochybne v sebe zahŕňa i ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život“. Potom, vychádzajúc z uvedeného záveru, hodnotiac mieru odškodnenia žalobkyne 1/ za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ako dostatočné, dôstojné a adekvátne, v plnom súlade s ústavným princípom proporcionality, uzavrel odvolací súd, že keďže žalobkyňa 1/ neuviedla žiadne také rozhodujúce skutkové tvrdenia, ktoré by neboli zohľadnené pri uspokojení jej nároku na náhradu škody na zdraví, už neprichádza do úvahy, aby jej bolo poskytnuté „ďalšie odškodnenie z titulu zásahu do jej osobnostných práv, a to či už práva na zdravie ako aj práva na súkromie a rodinný život“, pretože inak by dochádzalo k porušeniu zásady non bis in idem a princípu proporcionality. Podľa dovolacieho súdu záver odvolacieho súdu, že rámec špeciálnej úpravy odškodnenia ujmy na zdraví fyzickej osoby zahŕňa v sebe aj ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život, nemá oporu v platnej právnej úprave odškodnenia ujmy na zdraví. Z ustanovení § 2 ods. 2, § 3 ods. 1,2 a § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa dovolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že zmyslom náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia je poskytnúť peňažnú náhradu za ujmu spôsobenú zásahom do telesnej integrity fyzickej osoby. Z nich, ani zo zásad na hodnotenie bolesti (§ 9 zákona č. 437/2004 Z. z.), zásad na hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 10 zákona č. 437/2004 Z. z.), ale ani zo sadzieb bodového ohodnotenia (príloha 1. zákona č. 437/2004 Z. z.) nie je možné vyvodiť, že by sa náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia poskytovali za ujmu, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. K tomu dovolací súd poznamenal, že úprava náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v zákone č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je iná než vo vyhláške Ministerstva zdravotníctva Českej republiky č. 440/2001 Sb. o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, účinnej do 31. decembra 2013, podľa ktorej za bolesť sa považovalo každé telesné a duševné strádanie spôsobené škodou na zdraví. Dovolací súd urobil túto poznámku z dôvodu, že je evidentné, že odvolací súd pri svojich záveroch vychádzal z rozhodnutí súdov v Českej republike (viď jeho poukaz na rozsudok Vrchného súdu v Olomouci sp. zn. 1 Co 2/2010 z 5. mája 2010) a teoretických úvah niektorých autorov (viď napr. článok Michala Ryšku: Náhrada škody na zdraví a ochrana osobnosti, Právní rozhledy 16/2009, s. 591, v ktorom záver o neprípustnosti duplicitného uplatnenia všeobecných nárokov na ochranu osobnosti popri všeobecných nárokov na náhrady škody na zdraví je odôvodnený, okrem iného, i s poukazom na uvedené vymedzenie bolesti vo citovanej vyhláške). Dovolací súd nepovažoval za opodstatnený záver odvolacieho súdu, že v preskúmavanej veci bolo potrebné uplatniť zásadu non bis in idem (nie dvakrát o tom istom), resp. princíp proporcionality. Naostatok odvolací súd aplikáciu ostatne uvedeného princípu (ako princípu využívaného pri kolízii chránených subjektívnych práv, ktorá sa má riešiť aj na základe kritéria porovnávania), hoci mal za to, že konaním žalovanej bolo zasiahnuté aj do práva na súkromný a rodinný život žalobkyne 1/, bližšie nevysvetlil. Vychádzajú z týchto úvah dospel dovolací súd k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou bol rozsudok súdu prvého stupňa v jeho výroku II. vo vzťahu k žalobkyni 1/ zmenený tak, že žaloba bola zamietnutá, spočíva v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci na nedostatočne zistenom skutkovom stave veci. Preto túto časť výroku

rozsudku odvolacieho súdu, a na neho nadväzujúci výrok, ktorým odvolací súd zrušil výrok rozsudku súdu prvého stupňa VI. o povinnosti žalobkyne 1/ zaplatiť súdny poplatok, zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), opakovane po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou, účastníčkou konania (§ 201 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.) po zistení, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania po zohľadnení už rozhodnutia o časti odvolania odvoalcím súdom rozsudkom odvolacieho súdu z 11. júla 2012 (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku II. týkajúceho sa len žalobkyne 1/ a závislom výroku VI. je dôvodné vzhľadom na nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvého stupňa (v časti, ktorej vo veci samej bola uložená žalovanej 1/ povinosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 4.000 eur) zrušiť (§ 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konenie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Predmetom tohto odvolacieho konania v dôsledku zrušenia rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. júla 2012 sp. zn. 24Co/202/2011 vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 2. júna 2010, č. k. 12C/140/2009-330 zmenený v jeho výroku II. tak, že žaloba bola zamietnutá, v časti týkajúcej sa žalobkyne 1/ a vo výroku, ktorým zrušil jeho výrok VI. zrušená a vec vrátená v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie a to rozsudkom Najvyššieho súdu z 28. mája 2014 sp. zn. 7Cdo 65/2013 tak ostalo len preskúmanie správnosti rozsudku súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žalovanej 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 4.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (časť výroku II.) ako i uloženie povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť na účet Štátnej pokladnice 360 eur na súdnom poplatku (výrok VI.).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (v sporovom konaní žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. súd (odvolací) rozhodnutie (súdu prvého stupňa) zruší, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd už viackrát v minulosti vo veciach dotknutých obdobným problémom, poukázal na to, že vada konania vymedzená v druhom z vyššie citovaných ustanovení je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Ide pritom o jedno zo základných práv, ktoré v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem tzv. procesných zákonov (rozumej zákony o konaní pred súdmi, najmä O.s.p.) zaručujú aj článok 46 a nasledujúce Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/192 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.).

I podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91), Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) a tiež Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (a to v tomto prípade nie vo vzťahu k postupu súdu, ktorý predchádza napadnutému rozhodnutiu, ale vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu majúcemu takto konanie skončiť) považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu v občianskom súdnom konaní vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky potom vymedzuje ďalšie z vyššie citovaných ustanovení a to § 157 ods. 2 O.s.p.. Korektným a tiež ústavne konformným výkladom takéhoto ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru, než k tomu, že s tam uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami; resp. i prípad, keď

právne závery zo skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú a napokon tiež len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu (ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka); porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve v konkrétnej veci zvoleným spôsobom) odníma aj možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi v rámci využitia prípadných riadnych alebo aj mimoriadnych opravných prostriedkov). Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá sama osebe nielen dôvod odvolania podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale zároveň i nevyhnutnosť rozhodnutia spôsobom predpokladaným takýmto ustanovením.

Podľa názoru odvolacieho súdu potom niet pochybnosti o tom, že i rozsudok súdu prvého stupňa v prejednávanej veci a to v časti, ktorá zostala predmetom odvolacieho prieskumu trpel zhora priblíženou vadou.

Súd prvého stupňa v odôvodnení časti, ktorá už je len predmetom tohto odvolacieho konania totiž len vykonal všeobecný výpočet dôkazov, z ktorých vôbec nevyplývalo, ktorým konkrétnym dôkazom mala byť preukázaná tá ktorá konkrétna skutočnosť, ďalej uviedol citáciu právnych ustanovení bez ich konkrétnej aplikácie a záverom len v podstate stroho skonštatoval, že primeranou je pre žalobkyňu 1/ suma 2.000 eur v súvislosti so zásahom do súkromia a taktiež suma 2.000 eur v súvislosti so zásahom do zdravia, pričom samotné zdôvodnenie sumy spočíva len v neprimeranosti žalobou požadovanej výšky, so zohľadnením svedeckých výpovedí a voľnou úvahou súdu.

I z dôvodu potreby zachovania účastníkom práva na riadny tzv. dvojinštančný proces odvolaciemu súdu neostávalo iné, než napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ aj h/ O.s.p.. Pre nutnosť rozhodnutia takto vo veci samej musel rovnaký záver stihnúť aj závislý výrok rozhodnutia pojatý do napadnutého rozsudku o poplatkovej povinnosti žalovanej 1/, keď až po ustálení výsledku konania a teda len v rámci konečného rozhodnutia bude možné o ňom rozhodnúť.

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho (i dovolacieho) súdu, ktorým je podľa § 226 O.s.p. viazaný, opätovne vec prejednať, v nadväznosti na usmernenie v oboch uzneseniach odvolacieho i dovolacieho súdu týkajúcich sa veci, v potrebnom rozsahu doplniť dokazovanie, výsledky celého konania podľa § 132 O.s.p. náležite zhodnotiť a potom rozhodnúť o veci i o poplatkovej povinnosti, o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.). Vzhľadom k zrušeniu rozsudku pre porušenie povinnosti riadne odôvodniť takéto rozhodnutie bude potom potrebné osobitnú pozornosť venovať práve tomuto aspektu.

Odvolací súd zároveň dáva do pozornosti súdu prvého stupňa popri rozhodnutí dovolacieho súdu v danej veci uznesenia Ústavného súdu SR z 1. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 426/2014 týkajúce sa súbehu či konkurencie nárokov z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia a z titulu náhrady nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnostných práv. Z bodov 16 až 19 odôvodnenia vyššie citovaného uznesenia vyplýva, že :

„Aj keď ústavnému súdu v zásade neprislúcha dopĺňať, precizovať či inak vylepšovať odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov, v reakcii na sťažnostné dôvody aspoň stručne dodáva. Je zjavné, že sťažnosti sťažovateľky nechýba racionalita v právnych úvahách, aj keď je súčasne zrejmé, že tieto prispôsobuje potrebám svojej právnej situácie. Z pohľadu ústavného súdu nie je sporné, že sťažovateľka si svoj nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 444 OZ uplatnila v inom súdnom konaní. V konaní, ktoré právoplatne skončilo napadnutým rozsudkom krajského súdu si uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku tvrdeného zásahu do práv spätých s jej osobnosťou (16). Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (17). Zákonné ustanovenia § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 a § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. sú aj z pohľadu ústavného súdu ústavne konformne interpretovateľné tak, ako to učinili okresný súd a krajský súd v právnej veci sťažovateľky. Skutočnosť, že protiprávnym konaním (pri dopravnej nehode) došlo k zásahu do jej zdravia a telesnej integrity, nie je sporná. Sporné nie je ani to, že v súvislosti, resp. v

dôsledku poškodenia jej zdravia mala sťažovateľka preukázateľne nepriaznivé následky v jej osobnej, ako aj rodinnej sfére. Hospitalizácia a následné liečenie mali vplyv na realizáciu jej životných úkonov, nemohla plnohodnotne žiť a pracovať, nemohla plnohodnotne plniť svoju úlohu matky a manželky, bola obmedzená v starostlivosti o chorého manžela. Ústavný súd preto nerozporuje názor sťažovateľky, že dôsledky poškodenia zdravia sa prejavili aj vo viacerých sférach jej súkromného a rodinného života. Z pohľadu citovanej platnej právnej úpravy je však zrejmé, že tieto ujmy sú kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a odškodňované jednorazovo na základe bodového ohodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti. Citované ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z. teda upravujú náhradu za dôsledky poškodenia zdravia v pracovnom, kultúrnom, súkromnom, manželskom ale napríklad aj v politickom či športovom živote. Pokrývajú teda náhradu všestranných obmedzení poškodeného v rôznych sférach jeho života, pri plnení jeho rôznych spoločenských úloh, ktoré sa prejavili ako dôsledok poškodenia zdravia (18). V nadväznosti na uvedené považuje ústavný súd za vhodné pripomenúť (aj keď krajský súd sa tým bližšie nezoberal), že platná právna úprava počíta aj s možnosťou zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50% (§ 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z.), pričom aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu SR túto možnosť nespája výlučne s uznaním invalidity (uzn. sp. zn. 5 Cdo 212/2010 z 29.11.2011). Takéto zvýšenie pritom prichádza do úvahy v takých prípadoch, kde paušalizovaná náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia cez bodové ohodnotenie celkom zjavne neplní dostatočne satisfakčnú a reparačnú funkciu a je na mieste a v záujme spravodlivého usporiadania porušených vzťahov túto náhradu súdom zvýšiť. Aj preto je z pohľadu ústavného súdu právny záver krajského súdu o odškodnení dôsledkov poškodenia zdravia aj v súkromnom a rodinnom živote prostredníctvom inštitútu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia ústavne konformný a akceptovateľný (19).

I z vyššie citovaného odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu SR je teda zrejmé, že je potrebné dôsledne zistiť či priznané (žalovanou 2/ i uhradené) sťaženie spoločenského uplatnenia nebolo uplatňované na základe rovnakých skutkových tvrdení. Pri škode na zdraví, nemajetková ujma, je krytá v slovenskej právnej úprave cez ustanovenia zákona o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Je potrebné opätovne posúdiť či nároky, ktorých sa žalobkyňa 1/ domáha formou nemajetkovej ujmy cez § 11 a nasl. OZ v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jej zdravia, telesnej integrity, do rodinného života, do súkromného života si uplatnila v rámci odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ a z. č. 437/2004 Z. z.). Je potrebné každý nárok žalobkyne 1/ ako zložku práva posúdiť či nebol krytý v rámci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.